

- Meditatie
- Ambtelijke praktijk
- Bijbelstudie
- Kerkelijk actueel
- Boekbespreking

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

Goddelijke leiding

*"Mijn tijden zijn
in Uw hand..."*

Psalm 31:16a

Wij worden deze dagen geroepen om de tijden te overdenken. De jaarwisseling bepaalt ons hierbij heel duidelijk. We zien dan dat we leven in de tijd. De tijd staat tegenover de eeuwigheid. Groot is de tegenstelling, die er bestaat tussen de tijd en de eeuwigheid. Bij het eeuwigheidslicht blijkt de tijd in haar beperktheid.

Vergankelijk is het leven, doordat het tijdelijk bepaald is. Zo wijst de tijd ons allereerst naar het uur van ons sterven. Dat gevoelen we heel duidelijk op oudejaarsavond, weer een jaar voorbij, weer dichterbij de dood. De dichter spreekt over "zijn tijden". Hij heeft oog op de duur van zijn leven, op het begin en het eind van zijn tijden. Er is immers een tijd om geboren te worden en een tijd om te sterven. Maar ook de inhoud van de tijd, van het leven ziet op de tijd. Er zijn tijden van droefheid, tijden van blijdschap, tijden van voorspoed en van tegenspoed. Uit deze psalm blijkt dat David in moeilijkheden verkeert. De vijanden omringen hem, tegenspoed is zijn deel. Uit de diepte roept hij tot God. Hij neemt de toevlucht tot God.

Misschien verkeren wij niet in zulke moeilijke omstandigheden. Toch wijst het wisselen van de jaren ons op dezelfde zaken. Het jaareinde zegt dat aan alles een einde komt, ook aan ons leven. Misschien voelt u het verlies van krachten, het minder worden van gedachten. Dit vanwege de ongerechtigheden, vanwege onze zonden. Daarom moeten we eens sterven, daarom zijn er zoveel moeiten en tegenslagen. De zonde

is de oorsprong van alle tijdelijke ellende. Dit zullen we ter harte moeten nemen. Hoe is het in 2011 geweest en hoe zal het in 2012 zijn? Is er een klagen vanwege de zonde? Dan valt er ook een heerlijk licht over onze tijden. Het geloof, dat doet erkennen de ernst van de zonde, doet tegelijk ook zien de waarheid van het woord: "Mijn tijden zijn in Uw hand ..."

Daar ligt voor Gods Kerk de uitweg. Bij dit Goddelijk licht wordt dit zo anders. Menselijkerwijs smeekt de dichter hier om Gods hand. Al Gods besluiten worden uitgevoerd door de hand des Heeren. Wat die hand doet, werd tevoren bepaald in Zijn Raad. Achter die hand Gods daagt dus het besluit des Heeren.

Van dat besluit van God nu mag Gods Kerk belijden dat het in alle delen hen tot voordeel strekt. In Zijn liefde heeft God het plan voor hun leven opgesteld. Alle wederwaardigheden komen ten diepste voort uit de liefde van God tot zondaren. Zeker, dan kan die hand soms slaan en pijn doen. Van die hand moest David verklaren, dat hij dag en nacht zwaar op hem rustte. Job heeft het uitgeroepen: "Uw handen doen mij smart aan ..."

Maar van diezelfde handen zegt Gods Woord, dat ze niet alleen slaan en doorwonden, maar ook helen en genezen. Met Zijn sterke handen gaat God zeer teer en gevoelig met Zijn volk om. Omdat God Zijn hand heeft gewend tegen Christus, omdat Hij viel in handen van zondige mensen. Zelfs in zware dagen is Gods hand de

uitvoerder van Zijn liefde. Want Zijn kinderen staan toch in Zijn handpalmen begraven. En niemand kan de Zijnen rukken uit de veilige handen van Gods almacht en liefde.

Die milde handen waren er in 2011, dezelfde handen boetsen het jaar 2012. Het wordt door God geleid. Dat is een geweldige troost.... als we tenminste geloofskennis hebben aan Gods handen. Bedenk wel dat de sterke rechterhand des Heeren de Kerk in stand houdt, maar tegelijk de wereld doet beven. Zoek die hand te mogen kennen in uw leven. Vraag om dat Goddelijke licht over uw pad. Zonder dat is er slechts duisternis, maar in dat licht zien we het licht. Dan neemt Gods hand ons bij de hand en leidt ons veilig in een vreemde toekomst.

Dat is het deel van de schapen Zijner hand. Milde handen, vriendelijke ogen, zijn bij God van eeuwigheid.

P. Roos

*Die milde
handen waren
er in 2011,
dezelfde
handen
boetsen het
jaar 2012.
Het wordt door
God geleid.*

*De ware smart over de
zonde wordt ondermeer hier-
aan gekend, dat men de zonde
gaat haten en vlieden. Daar
heeft nu een ziel kennis aan,
die door de Heilige Geest zalig-
makend wordt bearbeid.*

*G. Wisse,
De bekering des mensen.*

Spreken. Gegronsd.

Judas 12- 15

Heel de gemeente nam aan de maaltijd deel, zowel rijken als armen.

Laat de preekstoel geen steekstoel zijn. Dit advies is er en terecht. Want steken op de preekstoel heeft altijd een verkeerd effect. Trouwens het is een dienaar van het Woord onwaardig. Een predikant weet ook dat tegenspreken tijdens de dienst verboden is. Maar wat lezen we van Judas? Welk een signalement geeft hij van de dwaalleraars. In felle, krasse bewoordingen wordt dit door hem gedaan. Hun invloed neemt toe in de gemeente. Op listige, sluwe wijze gaan ze te werk. Ze zijn niet zonder godsdienst. Ze laten dit duidelijk horen. Maar het licht is hun opgegaan. Met overtuiging geven ze door hoe nu hun leven mag zijn en ook dat van gemeenteleden. Levensverlegging spreekt van levensverruiming. De geboden van de Heere zijn niet meer bepalend, maar de vrije levenswet. Judas weet van een

bepaalde levensverhouding in de gemeente. Er is tolerantie. Huisdeuren gaan open. Je kunt zulke vriendelijke personen toch niet buiten de deur houden? Tijdens de gemeenschappelijk maaltijden van de gemeente ontbraken zij niet. Zij waren welkom. Zo'n maaltijd werd ook wel liefdemaaltijd genoemd. Het was een plaats van ontmoeting. Het doel van die maaltijd was om te komen tot een hechte leefgemeenschap. Heel de gemeente nam aan de maaltijd deel, zowel rijken als armen. Uit verbondenheid nam de rijke eten en drinken mee voor de arme. Men behoorde toch samen tot de gemeente? Hoe goed was het samen te zijn. Het verrijkte ook het geestelijke leven. Persoonlijk en tegenover elkaar. Maar satan kon verstorend werken. De onderlinge verhouding werd geschaad en de verplichting ten opzichte van de

naaste verdween. We komen het tegen in 1 Cor. 11. Waar nu Judas aan denkt is nog triester.

Houding aan tafel

Hij ziet in gedachten de dwaalleraars aan tafel zitten. Meedoen en genieten. Ze doen zich te goed. Openlijk spreekt Judas erover dat het vlekken zijn in de liefdemaaltijden. Schandvlekken. Het doel waarvoor en waartoe de maaltijden dienden hebben ze losgelaten. Het samenkomen ontaardde in zwelgpertijen. Het ging tijdens het samenzijn niet om de gemeenschap, maar om zichzelf. Het was hun ook een eer om uitgenodigd te worden. Ze zitten aan tafel zonder vrees. Zonder vrees voor het toekomstige oordeel. Zij weiden zichzelf zegt Judas. Net als de kwade herders uit de dagen van Ezechiël. Vrees voor de heiligheid van de Heere en de plicht ten opzichte van de naaste, bijzonder de arme, zijn totaal verdwenen. Het zijn pure egoïsten. Hoe erg het men hen gesteld is geeft het woord 'schandvlekken' aan. Ze zijn schaamteloos en brutaal. Nu kan gezegd worden: wat erg is hun mentaliteit. Toch mogen we er niet aan voorbijgaan. Predikanten staan in dienst van de Heere en zo in de gemeente. Ons levensonderhoud brengt verplichting met zich mee. We worden middellijk door de gemeente onderhouden en niet door een zaak of instantie. Wat we ontvangen behoort tot de vrijwillige gaven van de gemeente. Zeker, gemeenteleden hebben een verantwoording op zich genomen, maar dat ontslaat een predikant niet van zijn verantwoordelijkheid. Zijn handel en wandel in en buiten de gemeente, zijn doen en laten dienen naar de Schrift te zijn.

Natuurbeelden

Doordat nu de verhouding ten

Van de Redactie

Inhoud

In dit nummer van ons blad is een nieuwjaarsmeditatie opgenomen van ds. P. Roos over Psalm 31:16a 'Goddelijke leiding'. Ds. Tanis schrijft over Judas 12-15. Ds. P. Roos levert een bijdrage onder de titel 'kerkplanting'. Ds. J.M.J. Kieviet vervolgt zijn serie over het avondmaalsformulier. Ds. K. Hoefnagel schrijft in zijn rubriek een tweede bijdrage over het zondvloedgebed. Tenslotte wat boekbesprekingen.

Jaaroverzicht

In dit eerste nummer van het jaar 2012 is het jaaroverzicht over 2011 opgenomen. Op heel nauwgezette wijze heeft dhr. G. Koffeman uit Urk dit overzicht verzorgd. We willen hem daarvoor heel hartelijk dank zeggen. Er is opnieuw veel tijd en aandacht aan dit jaaroverzicht besteed. We hopen van harte dat het dhr. Koffeman gegeven zal worden dat hij ook dit jaar weer het jaaroverzicht zal mogen en kunnen verzorgen.

Ambtsdragersconferentie

Ds. J.M.J. Kieviet hoopt te spreken over het onderwerp 'homoseksualiteit in de gemeente' D.V. zaterdag 14 januari in de Chr. Geref. Kerk te Noordeloos. Aanvang 14.00 uur. Sluiting 16.30 uur. Het is een belangrijk en actueel onderwerp, ook binnen onze kerken. We hopen dan ook dat er veel ambtsdragers zullen komen om toegerust te worden met het oog op de vele vragen en problemen waar je als ambtsdrager op dit gebied mee te maken kunt krijgen.

Verschijsning volgende nr.

Het volgende nummer van ons blad zal D.V. dinsdag 24 januari 2012 verschijnen. Kopij graag binnen donderdag 12 januari.

AvH

opzichte van de dwaalleraar zo diep geworteld kan zijn, gaat Judas hun personificatie verder in beelden uit de natuur weergeven. Hij gebruikt daarvoor natuurverschijnselen die treffend zijn. Waterloze wolken die van de winden omgedreven worden (vs. 12). In Palestina kunnen wolken vanuit de zee landinwaarts drijven. De wind stuwt ze verder. Er kan dan verwachting zijn dat er een bui regen komt. Echter in de zomertijd kunnen aankomende wolken door winden weggedreven worden. Het blijft droog en dat heeft gevolgen. Zo laten de indringers hoogdravende taal horen. Maar het is nietszeggend, zelfs bedrieglijk. Deze indringers zijn gelijk aan vruchteloze bomen. Najaarsbomen. Onvruchtbaar, tweemaal verstorven en ontworteld (vs. 12). Zo gaat het met hen allen. Ze zijn geen ranken van de wijnstok. Ze zijn dor en bestemd voor het vuur (Joh. 15:2). Judas gaat nu nog verder. Hij doet dit niet om al de genoemden aan de schandpaal een plaats te geven, maar om de lezers ervan te overtuigen hoe levensgevaarlijk het is iets van hun leer of leven over te nemen. Het is gevaarlijk voor leven en sterven. Wordt zo de waarschuwend stem nog gehoord? Of wordt opgemerkt dat het wel meevalt. Veel geblaat, maar weinig wol. Het zijn wilde haren, maar dat gaat wel over. Maar ondertussen kan het abces groeien. Ze zijn wilde baren gelijk, hun eigen schande opschuimend. Bij een onstuimige zee kunnen aanrollende golven op het strand wat smerig schuim achterlaten. De viezigheid van de bodem wordt gezien. Hetzelfde zie je op bepaalde plaatsen waar sprake is van eb en vloed. Ook bij lage waterstand komt dit voor. In de Moezel bij Koblenz werden door de lage waterstand bommen uit de tweede wereldoorlog zichtbaar. Bommen die een geweldige explosie kunnen geven. Het spreken van de dwaalleraars duidt op levens- en milieuverontreiniging. De geadresseerden zijn dwaalsterren gelijk. Weer een beeld uit de natuur. Er zijn sterren die een vaste baan hebben. Zij hebben een vaste koers. In het verleden zijn ze voor zeevarenden

van grote betekenis geweest. De sterren dienden ter oriëntatie. Oude Urker vissers konden ervan spreken. Maar nu zijn er ook dwalende sterren. Ze hebben geen vaste koers en geven geen enkel houvast. Wie er acht op geeft en ernaar handelt komt bedrogen uit. De dwaalgeesten zijn dwaalsterren. Ze geven verleidend licht en worden op de grote dag door Het Licht gedooft. Dwaalgeesten die dwaalsterren zijn zullen wegzinken in de eeuwige nacht. Hen treft hetzelfde lot als de ontrouwe engelen die onder de duisternis bewaard worden tot het eeuwig oordeel komt (vs. 6). Judas zegt tot zijn lezers dat dit vaststaat. Gelooft God ook in de uitoefening van Zijn gericht. Dat mag vandaag wel onderstreept worden, want alles lijkt mee te vallen. Het oordeel is gegrond.

Een profetie uit de eerste wereld

Judas heeft het over Henoch als vaststaand bewijs. Opvallend is het dat op drie plaatsen in de Schrift over Henoch geschreven wordt. Genesis 5, Hebr. 11 en Judas. Welk een getuigenissen lezen we van hem. Het centrale getuigenis is dat Henoch wandelde met God (Genesis 5:24a). Henoch kende een dagelijkse relatie met de Heere. Heel zijn leven was een open boek voor de Heere. Hij luisterde naar de Heere en gaf acht op het spreken van de Heere. Henoch leefde niet als een zonderling. Alhoewel hij een eenling was. Hij stond toch midden in het leven. Dat was moeilijk en levensgevaarlijk. Maar de Heere was met hem. De dagen van Henoch waren boos. Het geslacht van Kaïn had zich losgescheurd van God. In de beoefening van wetenschap, techniek en kunst werd dit ook duidelijk gezien en gehoord. In zijn eigen geslacht drong de tijdgeest al meer door en zo de afval van God. Het ging bergafwaarts. Het ging aan op het eeuwig oordeel van de Heere. In Zijn goedheid liet de Heere het volk door Henoch waarschuwen. De majesteitelijke verschijning van de Heere zal er zijn omringd door Zijn heilige engelen. Aanhoudend werd daar door Henoch op gewezen. Hij

liet niet af te spreken. De Heere komt. Bekeert u. Breekt met het zondige leven. Het is opvallend dat Henoch in zijn spreken een profetische blik heeft. Eeuwenomvattend. Met als einde de grote gerichtsdag. Het is opvallend dat zowel Petrus als Judas daar op wijzen. Het goddelijke oordeel zal alle goddelozen treffen. In dat licht nu worden de dwaalleraars goddelozen genoemd. Ze leven en spreken als goddelozen. Goddeloosheid is hun tweede natuur geworden. Laten we niet gemakkelijk zingen: 't Godd'loze volk wordt haast tot as, 't zal voor Uw oog vergaan als was dat smelt voor gloënde kolen (Psalm 68:1 berijmd). Het lijkt nu alsof de Heere slaapt. Maar het is niet zo. Hij is lankmoedig. Maar Hij komt. De profetie van Henoch wordt vervuld. Het zal zijn: eeuwig dood of eeuwig leven. Wie in het leven het oog gericht heeft op de ark en wil ingaan in de ark, zal leven. Dwars door de gericht van God heen. In ootmoed, maar met overtuiging mag elke dienstknecht die zich verbonden weet met Henoch getuigen en hopen op het heil des Heeren, en niet tevergeefs.

M.C. Tanis

Zo iemand krijgt zieledroefheid; hij kan soms dagen achtereen in een neergebogen toestand er onder verkeren, zodat het daar van binnen net is, alsof er altijd door maar bloed druppelt uit een wond in het hart. Dit is het leedwezen. En dat is daarom zo diep smartelijk, omdat het een leedwezen is, dat hij God, God als de Eeuwige, Liefdevolle, Heilige en Rechtvaardige heeft beledigd en vertoornd, vertoornd door zijn zonden, zijn eigen zonden.

G. Wisse,
De bekering des mensen.

*Wordt zo de
waarschuwend
stem nog
gehoord?
Of wordt
opgemerkt dat
het wel meevalt.
Veel geblaat,
maar weinig
wol. Het zijn
wilde haren,
maar dat gaat
wel over.*

Het avondmaalsformulier (6o)

“Daarbenevens, dat wij ook door die Geest onder elkander, als lidmaten van één lichaam, in waarachtige broederlijke liefde verbonden worden...”

Het brood en de wijn dienen als een gewisse gedachtenis en een zeker pand daarvan.

Twee dingen zouden er in het avondmaalsformulier besproken worden, zo is in het begin van het formulier toegezegd. Twee dingen immers zijn nodig om *“tot onze troost des Heeren Avondmaal (te) mogen houden.”* Het eerste is de noodzaak *“dat wij ons tevoren recht beproeven.”* Vervolgens ook dat de bediening van het sacrament daarop zou zijn gericht *“waartoe Christus het verordineerd heeft”*, namelijk dat het tot Zijn gedachtenis zou worden gebruikt. Op beide aspecten is het formulier inmiddels breed ingegaan. Wat de waarachtige zelfbeproeving betreft, dat is zelfs in een drietal aspecten aan de orde geweest. We

hebben gezien dat de samensteller van het formulier hier eenzelfde indeling heeft aangehouden als die we in de Heidelbergse Catechismus aantreffen: de drieslag van ellende, verlossing en dankbaarheid. Dit gedeelte is nog uitgebreid met een praktische toespitsing in de richting van hen die achteeloos en goddeloos leven. Zij worden vermaand zich van de tafel des Heeren te onthouden. Namelijk vanwege de heiligheid van de tafel. Op pastorale wijze worden daarna de ootmoedige gelovigen vertroost. De zonden die nog tegen hun wil in hen zijn overgebleven, zullen geen hinderenis zijn als zou de Heere hen niet in genade aannemen. Ook het tweede aspect, de gedachtenis aan het bittere lijden en sterven van de Heere Christus, heeft het formulier breed uitgewerkt.

Met zeer geladen woorden bindt Olevianus, de samensteller, dit zijn lezers op het hart. Er is hem veel aan gelegen dat Gods kinderen vermaand en verzekerd zouden zijn van de hartelijke liefde van hun Zaligmaker. Het brood en de wijn dienen als een gewisse gedachtenis en een zeker pand daarvan. Zelfs kunnen we zeggen dat het formulier op dit punt nog verder uitweidt dan in het begin was toegezegd. De ware avondmaalsviering bestaat namelijk niet alleen in het gedenken van de zoendood van de Heere Jezus, maar ook in het oefenen van de gemeenschap met de levende Christus. We hebben gezien dat we met dit onderwerp kwamen bij het diepste geheim van het Heilig Avondmaal. Door Zijn Geest geeft Christus de Zijnen gemeenschap aan Zichzelf en zo ook aan al Zijn schatten en gaven, als daar zijn Zijn gerechtigheid en het eeuwige leven.

Van de administratie

Bij het verschijnen van het eerste nummer in het jaar 2012, willen wij allereerst al onze lezers, Gods onmisbare zegen voor het reeds begonnen nieuwe jaar toewensen. Wij hopen, dat u Bewaar het Pand weer met genoegen zult lezen en dat het gezegend mag worden in uw persoonlijke geestelijk leven. De abonnementsprijs voor het jaar 2012 is vanwege kostenstijgingen vastgesteld op € 15,00. Overbetalingen en giften worden echter zeer op prijs gesteld. Zoals bekend liggen de werkelijke kosten vele malen hoger en wij zijn dan ook erg blij, met de vele abonnees, die naast het abonnementsgeld dit ook doen. Wij hopen, dat u ons in dit jaar wederom zult willen helpen. De Stichting Bewaar het pand is erkend als een ANBI stichting wat inhoudt, dat uw gift in principe aftrekbaar is in de aangifte inkomstenbelasting. In D.V. februari zal de acceptgiro voor het abonnementsgeld van het jaar 2012 weer aan u worden opgestuurd. Abonnees die op elektronische wijze betalen, kunnen dit uiteraard op deze manier doen. Een vriendelijk verzoek voor onze abonnees in Canada en Noord-Amerika. Wilt u ons liever geen cheques of contant geld sturen. De kosten voor het omwisselen hiervan zijn dermate hoog, dat er van de abonnementsprijs niets overblijft en dat wij bij moeten betalen. Voor deze abonnees is het contactadres nog steeds: de heer M. Sommer, 980 Sawmill Road, RR2 Ancaster L9G 3L1, Ontario Canada tel no. 9057654195. Aan hem kan het abonnementsgeld en evt. giften worden overgemaakt en kunnen adreswijzigingen worden doorgegeven. Degenen die verleden jaar een geschenk- of proefabonnement hebben gekregen voor een jaar en waarvan deze periode nog niet is verstreken, zijn uiteraard niet verplicht om nu al het abonnement te betalen. Uiteraard mag dit wel.

Met hartelijke groet, P.J. Boers

Graan en beziën

We zouden kunnen denken dat het formulier, wat het leerstellige deel betreft, nu wel alles besproken heeft wat aan de orde moest komen. Het programma is, om zo te zeggen, nu toch wel afgehandeld. Maar dat is niet helemaal het geval. Er is nog één aspect dat nog geen aandacht kreeg. En dat volgens Olevianus heel wezenlijk in dit verband is. De gemeenschap waartoe de Heere Christus de Zijnen brengt, namelijk met Zichzelf, zal er ook zijn met alle anderen die tot Christus behoren. De onderlinge gemeenschap, de gemeenschap der heiligen, is naar de overtuiging van Olevianus een wezenlijk aspect van het Heilig Avondmaal. We hebben al gezien dat dit helemaal samenhangt met het bijbelse beeld van het lichaam en het hoofd. De Heilige Geest woont in Christus als in het Hoofd en in de Zijnen als Zijn lidmaten. Daaruit vloeit rechtstreeks voort dat er ook

een onderlinge band is. Een band die geoeft moet worden.

Olevianus blijft niet bij het voorbeeld van het hoofd en lichaam staan. Hij voegt er andere beelden aan toe, namelijk die van het graan dat tot brood wordt en van de druiven die samen *“één wijn en drank”* vormen. De samensteller heeft dat niet van zichzelf. Opmerkelijk is dat Olevianus hiervoor een Luthers formulier heeft gebruikt, de zogenaamde *Württembergische Liturgie*. In vertaling luidt die op dit punt als volgt: *“Maar dan tevens, gelijk uit vele beziën samengeperst zijnde één wijn en drank vliet, en zich ondereen vermengt, en uit vele korrels één meel gemalen, één brood en koek gebakken wordt, also zullen wij allen, die door het geloof Christus ingelijfd zijn, door broederlijke liefde, om Christus, onzes lieven Heilands wil, die ons tevoren zo innig heeft liefgehad, allen één lichaam, drank, koek en brood worden, en zulks niet slechts met ijdele woorden, maar met de daad en de waarheid, gelijk Johannes leest zonder geveinsdheid, jegens elkander bewijzen. Daartoe helpe ons de almachtige, barmhartige God en Vader van onze lieve Heere Jezus Christus, door Zijn Heilige Geest, Amen.”*

Olevianus voelde zich kennelijk tot deze voorstelling van zaken aangetrokken. Het is ook een heel sprekende beeldspraak die hier gehanteerd wordt. Al die graankorrels die tot één deeg en zo tot één brood worden, en al die bessen of druiven die samenvloeien tot die ene plas wijn. Ondertussen is het wel een wat ander beeld dan wat de apostel Paulus de Korinthiërs voor ogen stelt. In 1 Korinthe 10: 16 en volgende schrijft de apostel over de gemeenschap die aan het Avondmaal met Christus geoeft wordt. Wat de wijn betreft: *“De drinkbeker der dankzegging, die wij dankzeggende zegenen, is die niet de gemeenschap aan het bloed van Christus?”* En aangaande het brood: *“Het brood dat wij breken, is dat niet de gemeenschap aan het lichaam van Christus?”* En dan vervolgt hij in vers 17: *“Want één brood is het, zo zijn wij velen één lichaam, dewijl wij allen één brood deelachtig*

zijn.” Paulus ziet in gedachten alle deelgenoten aanzitten aan éénzelfde tafel, terwijl allen van hetzelfde brood een stukje ontvangen. Zo wordt in de breking van het brood en in het gezamenlijk nuttigen daarvan tot uitdrukking gebracht dat allen deel hebben aan dezelfde Christus, die het Brood des levens is. Hetzelfde zou gezegd kunnen worden van de drinkbeker. *“Het symbool der eenheid ziet de apostel in het ene brood dat al de aanzittende gasten deelachtig worden. Dit ene brood is het zinnebeeld van het ene lichaam van Christus”* [B. Wielenga].

Het beeld van het formulier is een wat andere. Hier niet de eenheid van het brood in het samen nuttigen van hetzelfde brood, maar meer de eenheid in de samenstelling van de bestanddelen en in de totstandkoming van die eenheid. Om één brood te bereiden zijn veel graankorrels nodig. Die vele graankorrels samen vormen na een heel proces dat ene brood. Zo, aldus het formulier, is het nu met de gemeente van Christus. De vele en onderling zo verschillende leden vormen samen de ene kerk van de ware christgelovigen. Niet anders is het met de wijn, het andere teken van het Avondmaal. Die wijn is afkomstig uit heel wat druiven. Al die druiven zijn uitgeperst. Samen vormen ze *“één wijn en drank.”* In het ene brood zijn de verschillende graankorrels niet meer te onderscheiden. En in de ene beker wijn zijn de verschillende druiven niet meer terug te vinden. Zo hecht en op elkaar gericht zijn Gods kinderen. Ze vormen een wezenlijke eenheid. Wordt vanaf oude tijden aangaande Gods kerk niet beleden: *“Ik geloof een heilige, algemene, christelijke kerk, de gemeenschap der heiligen.”*

Gemalen en geperst

Er ligt nog een extra boodschap in het beeld dat Olevianus ontleende aan het lutherse formulier en dat hij overnam. De wijze van bereiding van het brood en van de wijn heeft een eigen boodschap. Dat is een aangrijpende boodschap. Hoe vindt die bereiding plaats? Wat het brood betreft: het graan dat in

de aarde gezaaid is, sterft aldaar. Als het gegroeid en tot wasdom gekomen is, wordt het afgesneden, het wordt gedorst en geplet, gemalen, gekneet en gebakken. Met de wijn is het al niet veel anders: de wijnstok wordt gesnoeid om tot vrucht te komen, de volwassen druiven worden geplukt en eveneens geplet. Ze worden uitgeperst en tot rijping gebracht om tot een drinkbare wijn te worden. Al met al: een weg van lijden en ontleding. De weg naar vrucht is de weg van de zelfverloochening. De weg naar het licht is de weg door de duisternis heen. *Via crucis, via lucis.* Zo is de weg van Christus geweest. *“Hoe word ik geperst, totdat het volbracht zij!”*, riep Hij eenmaal uit [Luk. 12: 50]. Maar is de weg van Christus ook niet die van de Zijnen? Er is heel wat voor nodig om hen tot een eenheid met Christus en met de Zijnen te brengen. Om hen tot hun bestemming te geleiden. Immers met het oog op het brood ontwikkelt zich de tarwekorrel en met het oog op de wijn groeit de wijndruif. Maar er moet wel wat gebeuren, heel wat gebeuren, voor het zover is. Het vindt plaats in een weg van pijn en overgave. Maar zo worden al die graankorrels en al die *“beziën”* tot hun door God bedoelde bestemming gebracht. Daar staat de Heere Zelf garant voor. Tot die bestemming behoort dat ze door de Geest van Christus niet alleen aan hun Heere en Zaligmaker, maar niet minder verbonden zijn aan allen die een even dierbaar geloof ontvangen hebben. Het is het geloof dat door de broederlijke liefde werkt... En het is met name dat laatste dat in dit beeld tot uitdrukking wordt gebracht. Daarover de volgende keer.

J.M.J. Kieviet

Om één brood te bereiden zijn veel graankorrels nodig. Die vele graankorrels samen vormen na een heel proces dat ene brood.

Het zondvloedgebed (2)

De beoefening van geloof, hoop en liefde, doet mij het kruis vrolijk dragen. Zij worden inderdaad mijn drie levensgezellinnen op mijn pelgrimsreis, het leven door en het leven uit!

Samen denken we na over de inhoud van het gebed bij de bediening van de Heilige Doop. Gebeden wordt om het leven in en door Christus persoonlijk te mogen leren kennen. Welnu, waar de Heere Jezus in mijn leven komt, komt ook het kruis. Het kruis van de zelfverloochening. Zelfverloochening is iets wat door ons vlees bijzonder wordt gehaat. Daarom wordt het een kruis. De discipel van Christus zal ook de smaadheden van Christus dragen. De wereld die Christus haat zal ook de christen haten.

Nu wordt in het gebed echter gevraagd of we het kruis vrolijk dragen mogen. Hoe kan ik nu een kruis, dat immers een kruis is, nu vrolijk dragen? Dat kan alleen als er overgave aan en liefde tot de Heere mag zijn. Gaat Hij niet voorop? En heeft Hij niet de overwinning behaald? Heeft ook Hij niet het kruis verdragen en de schande veracht, door te zien op de wachtende vreugde? Zie Hebr. 12:1 en 2.

Dit is niet iets van de mens. Het zondvloedgebed is een vragen om de Heilige Geest, Die Christus verheerlijkt in mijn leven en mij Hem doet aanhangen met waarachtig geloof, vaste hoop en vurige liefde. In het zondvloedgebed vragen we wel om verbeurde weldaden, maar tevens ook om de grootste weldaden. Het bidden dat God behaagt is het bidden om de grootste dingen. Dat is pas goed van God denken! Dan vraag ik niet om een kruimel, maar om een heel brood. De tollenaar die in de tempel om Gods genade smeekt, vraagt immers toch ook om alles? En is de Heere het niet waard dat ons geloof waarachtig, levend en krachtig is? Is het door Hem gesproken beloftewoord van heil niet waard om daar mijn vaste hoop op te zetten? En is de Koning bovenal mijn vurige liefde niet waard? Slapheid, verachtering, ongelooft en liefdeloosheid

strekken niet bepaald tot Gods eer en ik ben er zelf ook niet goed mee!

De beoefening van geloof, hoop en liefde, doet mij het kruis vrolijk dragen. Zij worden inderdaad mijn drie levensgezellinnen op mijn pelgrimsreis, het leven door en het leven uit!

Ja, het leven uit! Het gedoopte kind is nog maar net het leven ingegaan, als we bij de doop al spreken over de dag als men het leven weer uit zal gaan. En sterven is voor de rechterstoel van Christus geplaatst worden. Doopvont en rechterstoel staan heel dicht bij elkaar. Wie gedoopt maar ongered sterft zal voor Christus' stoel met schrik verschijnen. Met doodsschrik. Ik zal dan openbaar komen als iemand die dan wel gedoopt is, maar met de doopbelofte niets heeft gedaan, ja het beloofde heb ik veracht en versmaad en om een kleinigheid veracht, zoals Ezaü het eerstgeboorterecht verkocht om een schotel linzenmoes.

Met hoe velen zal dat niet reeds gebeurd zijn en met hoe velen zal dat nog gebeuren! De doop maakt niet zalig, hebben we misschien vele malen ernstig beweerd. En we hadden het grootste gelijk van de wereld. We bevestigden elkaar in die opvatting: ja hoor, de doop maakt niet zalig. Maar Hem Die ons wel zalig maakt, lieten we vervolgens links (of rechts) liggen. Hem op Wie de heilige Doop ons wees, hebben we niet geacht, maar verkocht voor een enkele zilverling, zoals de broeders Jozef verkochten!

De toekomstige Rechter is de huidige Redder! En dat moet in het heden der genade bedacht en aangegrepen worden! We grijpen naar het water als we vuile handen hebben. Maar we talen niet naar het bloed van Christus, hoewel we van top tot teen zwart

zijn. Zo gedragen we ons nog erger dan de varkens, die de vuile modder verkiezen boven een fris bad. Wat vreselijk als een mens zijn hart zet op dit leven, terwijl het gebed ons duidelijk laat zien dat dit leven niets anders is dan een gestadige dood. Het tijdelijk leven zonder Christus is in feite niets anders dan de dood, de werkelijkheid van de dood en een voorspel op de eeuwige dood.

Welk een voorrecht als een menskind, dat hier soms duizend doden stierf, het leven getrouwt mag verlaten. Welke is die enige troost in leven en sterven? Het eigendom van de Heere Jezus te zijn. En om het kennen van die enige troost bidden we bij de doop van ons kind. Ouders, bidden we dat nog steeds? Bidden we het voor dat weggezworven kind en voor het kind dat naast ons zit in de kerk? Leren we toch voor ons zelf en onze kinderen pleiten op de trouwbelofte van God. En brengen we maar veel in praktijk die psalm die we als kind al uit het hoofd kenden: Opent uwen mond; eist van Mij vrijmoedig op Mijn trouwverbond. Al wat u ontbreekt, schenk Ik, zo gij 't smeekt, mild en overvloedig!

K. Hoefnagel

Meditaties

Schrijver	tekst	pagina
Ds. B. de Romph	Numeri 24:17b	273
Ds. A.v.d. Weerd	Psalm 31:20a	21
Ds. A.J.T. Ruis	Psalm 32:3-5	261
Ds. M.A. Kempeneers	Psalm 90:1	285
Ds. J.M.J. Kieviet	Psalm 131:2	189
Ds. A.A. Egas	Spreuken 8:17b	45
Ds. B. de Romph	Jeremia 31:33m	165
Ds. M.A. Kempeneers	Jona 1:12	201
Ds. M.A. Kempeneers	Mattheüs 9:36	249
Ds. M. Vlietstra	Lukas 5:8	33
Ds. A. Hoekman	Lukas 5:8b	57
Ds. P. van Zonneveld	Lukas 24:6m	117
Ds. P. Beekhuis	Lukas 24:51	129
Ds. K. Visser	Johannes 6:15	69
Ds. A. v.d. Weerd	Johannes 10:10b	225
Ds. M.A. Kempeneers	Johannes 11:25	105
Ds. P. van Zonneveld	Johannes 13:1b	93
Ds. A. van Heteren	Johannes 19:5	81
Ds. M.C. Tanis	Handelingen 2:38a	141
Ds. A. v.d. Weerd	Handelingen 2:41a	153
Ds. H. van der Ham	Handelingen 16:14	237
Ds. A. Hoekman	Romeinen 8:32	1
Ds. B.L.C. Aarnoudse	Kol. 1:3	213
Ds. P. van Zonneveld	Efeze 3:19	177

Van de Redactie

Jaaroverzicht 2010	2
D.V. zaterdag 14 mei Ontmoetingsdag Bewaar het Pand in de Chr. Geref. Kerk te Werkendam	22
D.V. zaterdag 24 september ontmoetingsdag op Urk	22
Emeritaat ds. G.Bouw; Op 8 januari 2011 afscheid van de gemeente van Alphen a/d Rijn. Ds. Bouw heeft 46 jaar mogen dienen in onze kerken	22
Wijziging datum Ontmoetingsdag Bewaar het Pand; D.V. zaterdag 7 mei! in de Chr. Geref. Kerk te Werkendam	34
Koningin Beatrix 73 jaar	34
Dit jaar is het vierhonderdenvijftig jaar geleden dat de Nederlandse Geloofsbelijdenis opgesteld werd door Guido de Brès. Daar willen op de Ontmoetingsdag zaterdag 7 mei! aandacht voor vragen.	46
Biddag voor gewas en arbeid	58
Ds. M.C. Tanis, betrokken bij een ongeval op de weg.	70
Ds. P. van Zonneveld is al enige tijd niet in staat voor te gaan in de kerken	70
Chr. Geref. Bezinningskring binnen de classis Leeuwarden, vrijdag 8 april 2011 spreker: Ds. J.M.J. Kieviet	82
Zendingsdag Elburg, woensdag 20 juli, Oosterkerk, Klaverplein 2, Elburg	82
Ontmoetingsdag Bewaar het Pand D.V. zaterdag 7 mei; Sprekers: ds. M.C. Tanis, ds. M.A. Kempeneers, ds. K. Visser en ds. P. Roos	94
LCJ Jeugdappel – 16 D.V. zaterdagmorgen 23 april. Thema: "Een open verbinding." Gebouw van de LEG, Schiphol-Rijk. Tijd 10.00 uur	94
Haamstede conferentie; Deze zal gehouden worden D.V. 29, 30 en 31 augustus in conferentieoord "Mennorode" te Elspeet. Sprekers zijn: ds. Joh. Post, dr. M. van den Berg, br. H. Bor, ds. P.C. Hoek, prof. dr. W. van 't Spijker, dhr. P. Schalk, ds. M. Goudriaan en ds. W. Visscher.	94
LCJ Kinderappel -12 D.V. 14 mei CGK Noordeloos van 9.45-11.30 uur	106
Kruispuntconferentie huwelijk D.V. zaterdag 11 juni HHK Nijkerk,	

Henri, Nouwenstraat 14, 9.00-21.00 u.	106
Kruispuntconferentie Belijdenis D.V. zaterdag 18 juni van 9.30 – 17.00 uur	106
CGK Meerkerk, ds. H. Polinder en ds. J.M.J. Kieviet	118
Ontmoetingsdag Bewaar het Pand D.V. 24 september op Urk	118
Dodenherdenking 4 en 5 mei	118
Verjaardag kroonprins Willem-Alexander	130
Hemelvaartsdag	142
Zendingsdag Elburg, woensdag 20 juli 2011; 's Morgens aanvang 10.30 uur, sprekers: ds. M.A. Kempeneers, ds. P. den Butter.	145
's Middags aanvang 14.00 uur, sprekers: ds. A.C. Uitslag, kindervertelling	178
W. Visser, ds. H. Lassche Rijssen, sluiting ds. Kempeneers	178
Ds. J.H. van Dijk overleden	178
Ontmoetingsdag Urk, D.V. zaterdag 24 september 2011 in de Chr.Geref. Kerk "Eben-Haëzer op Urk. Sprekers: ds. M. Vlietstra, ds. A.A. Egas,	202
Ds. J.M.J. Kieviet en ds. A. van Heteren	214
Ambtsdragersconferentie, zaterdag 26 november 2011. ds. J.M.J Kieviet zal spreken over 'homoseksualiteit'	238
Kerkenraad en gemeente van Werkendam werden verblijd door de bevestiging en intrede van ds. D. Bos	238
Ambtsdragerconferentie: Vanwege de bevestiging en intrede van ds. Procee in Middelharnis wordt deze conferentie D.V. nu 14 januari gehouden in het gebouw Van de CGK te Noordeloos.	274
Katwijk en Meerkerk: Door het vertrek van ds. K. Hoefnagel is de gemeente van Katwijk vacant geworden. De Heere gedenke de gemeente en kerkenraad en geve op Zijn tijd een nieuwe herder en leraar. Ds. Hoefnagel mocht bevestigd worden en intrede doen in de gemeente van Meerkerk.	286
Adres: fam. K.Hoefnagel, Prinses Marijkeweg 13, 4231 BP Meerkerk Tel: 0183-351357	
Dankdag voor gewas en arbeid. D.V. woensdag 2 november werd de jaarlijkse dankdag voor gewas en arbeid gehouden.	
Ambtsdragersconferentie; Ds. J.M.J. Kieviet hoopt te spreken over het Onderwerp "Homoseksualiteit". Vanwege de bevestiging en intrede van ds. Procee in Middelharnis wordt deze conferentie D.V. 14 januari 2012 gehouden in de Chr. Geref. Kerk te Noordeloos.	
Hamilton en Middelharnis: de gemeente van Hamilton in Canada is vacant geworden door het vertrek van ds. Procee; ds. Procee mocht bevestigd worden en intrede doen in de gemeente van Middelharnis. Van harte Gods zegen.	
Jaarwisseling: De Heere geve dat ook in het jaar 2012 ons blad weer zal mogen verschijnen en gebiede er Zijn zegen over. De Heere gedenke redactieleden, commissieleden, medewerkers uit de kerken en van de drukkerij.	

ARTIKELN

Ambtelijke praktijk

Ds. M.C. Tanis	De ware religie. Jakobus 1:25-27	2
Ds. M.C. Tanis	Christelijke levenshouding. Jakobus 2:1-4	22
Ds. M.C. Tanis	Een onderwijzende les. Jakobus 2:5-7	34
Ds. M.C. Tanis	Een gericht woord. Jakobus 2:8-11	46
Ds. M.C. Tanis	Een les op de School. Jakobus 2:12-13	58
Ds. M.C. Tanis	Geen eenzijdigheid. Jakobus 2:14-19	70
Ds. M.C. Tanis	Bijbels gegrond. Jakobus 2:21-26	82
Ds. M.C. Tanis	O, die tong! Jakobus 3:1-6	94
Ds. M.C. Tanis	Het beeld van de mens. Jakobus 3:6-11	106
Ds. M.C. Tanis	Tweeërlei wijsheid. Jakobus 3:13-18	118
Ds. M.C. Tanis	Kerk buiten het paradijs. Jakobus 4:1-3	130
Ds. M.C. Tanis	Geadresseerd. Jakobus 4:4-6	142
Ds. M.C. Tanis	Bekering en uitzicht Jakobus 4:7-10	154
Ds. M.C. Tanis	Hoe kan de houding zijn. Jakobus 4:11-17	166
Ds. M.C. Tanis	Te scherp? Jakobus 5:1-4	178
Ds. M.C. Tanis	Leven bij de toekomst. Jakobus 5:7-10	190
Ds. M.C. Tanis	Broeders, let op! Jakobus 5:10-12	202

Ds. M.C. Tanis	Goede adviezen, Jakobus 5:13-15a	214
Ds. M.C. Tanis	Gebeuren in stilte, Jakobus 5:16-20	227
Ds. M.C. Tanis	Het begin van Judas brief, Judas 1 en 2	238
Ds. M.C. Tanis	Strijden voor en waarom? Judas 3 en 4	251
Ds. M.C. Tanis	Let er op Judas 5-7	262
Ds. M.C. Tanis	Tweeërlei houding Judas 8 en 9	274
Ds. M.C. Tanis	Waarschuwing uit liefde Judas 10 en 11	286

Bijbelstudie

Ds. P. den Butter	Jojakim - 3	3
Ds. P. den Butter	Jojakim - 4	23
Ds. P. den Butter	Jojachin - 1	49
Ds. P. den Butter	Jojachin - 2	59

De praktijk der godzaligheid

Ds. J.M.J. Kieviet	Het avondmaalsformulier (42)	5
Ds. J.M.J. Kieviet	Het avondmaalsformulier (43)	25
Ds. J.M.J. Kieviet	Het avondmaalsformulier (44)	35
Ds. J.M.J. Kieviet	Het avondmaalsformulier (45)	47
Ds. J.M.J. Kieviet	Het avondmaalsformulier (46)	72
Ds. J.M.J. Kieviet	Het avondmaalsformulier (47)	84
Ds. J.M.J. Kieviet	Het avondmaalsformulier (48)	100
Ds. J.M.J. Kieviet	Het avondmaalsformulier (49)	123
Ds. J.M.J. Kieviet	Het avondmaalsformulier (50)	137
Ds. J.M.J. Kieviet	Het avondmaalsformulier (51)	147
Ds. J.M.J. Kieviet	Het avondmaalsformulier (52)	186
Ds. J.M.J. Kieviet	Het avondmaalsformulier (53)	194
Ds. J.M.J. Kieviet	Het avondmaalsformulier (54)	232
Ds. J.M.J. Kieviet	Het avondmaalsformulier (55)	242
Ds. J.M.J. Kieviet	Het avondmaalsformulier (56)	255
Ds. J.M.J. Kieviet	Het avondmaalsformulier (57)	268
Ds. J.M.J. Kieviet	Het avondmaalsformulier (58)	278
Ds. J.M.J. Kieviet	Het avondmaalsformulier (59)	290

Kerkelijk actueel

Ds. P. Roos	Samen delen	10
Ds. P. Roos	Traditie	29
Ds. P. Roos	Vergeving	40
Ds. P. Roos	Islamisering	52
Ds. P. Roos	Hermeneutiek	62
Ds. P. van Zonneveld	Israël	74
Ds. P. Roos	Doperdom	86
Ds. P. Roos	Jubileum	96
Ds. P. Roos	Godsbeeld	108
Ds. P. Roos	Belijdenis	120
Ds. P. Roos	Verwereldlijking	132
Ds. P. Roos	De Pinkstergeest	144
Ds. P. Roos	Jongerendag	156
Ds. P. Roos	Voor Bijbels houden	168
Ds. P. Roos	Totdat	180
Ds. P. Roos	Geestelijke eenheid	206
Ds. P. Roos	Spurgeon	218
Ds. P. Roos	Onderscheiden	230
Ds. P. Roos	Europa	240
Ds. P. Roos	Achterom	253
Ds. P. Roos	Intolerantie	264
Ds. P. Roos	Media	276
Ds. P. Roos	Kaarsen	288

Uitgave		
Ds. J.M.J. Kieviet	De Belofte bleef gelden	109
Sprekend verleden		
Ds. A. van Heteren	Prof. G. Wisse (1873-1957)	7
Ds. A. van Heteren	Theodorus van der Groe (1705-1784) -1	27
Ds. A. van Heteren	Theodorus van der Groe (1705-1784) -2	37
Ds. A. van Heteren	Theodorus van der Groe (1705-1784) -3	64
Ds. A. van Heteren	Theodorus van der Groe (1705-1784) -4 slot	75
Ds. A. van Heteren	D. Bruinings (1704-1749)	88
Ds. A. van Heteren	D. Bruinings (1704-1749) slot	98
Ds. A. van Heteren	Johannes Beukelman	135
Ds. A. van Heteren	Petrus Curtenius over de bekering van de Joden	146
Ds. A. van Heteren	Theodorus van der Groe. De bekering (1)	158
Ds. A. van Heteren	Theodorus van der Groe. De bekering (2)	170
Ds. A. van Heteren	Theodorus van der Groe. De bekering (3)	182
Ds. A. van Heteren	Theodorus van der Groe. De bekering (4)	192
Ds. A. van Heteren	Theodorus van der Groe. De bekering (5)	204
Ds. A. van Heteren	Theodorus van der Groe. De bekering (6)	216
Ds. A. van Heteren	Theodorus van der Groe. De bekering (7)	244
Ds. A. van Heteren	Theodorus van der Groe. De bekering (8)	269
Ds. A. van Heteren	Theodorus van der Groe. De bekering (9)	281
Ds. A. van Heteren	Theodorus van der Groe. De bekering (10)	293
Vragenrubriek Ds. K. Hoefnagel		
Openbaring 20 (4)		8
Openbaring 20 (slot)		28
Mag ik naar een crematie?		39
De genadetijd (1)		51
De genadetijd (2)		61
De genadetijd (3)		71
De genadetijd (4)		90
Het tweede gebod		112
Noach		122
Ik kende Hem niet		149
Spreken tegen een dode		161
Een boze tijd		172
Hymeneus en Alexander		184
Naar school		195
De lossing van de eerstgeboren zoon		208
Getuigen		221
Medeleven		234
Bidden in de eredienst		257
Vergif ingenomen (1)		266
Vergif ingenomen (2)		280
Het zondvloedgebed		291
Promotie		
Ds. P. den Butter	Kom en zie	111
Moeder		
Ds. P. den Butter		160
Voor u gelezen		
W. Floor	Een gebroken en verslagen hart zult Gij, o God niet verachten. Psalm 51:19	163

W. Floor	De rechtvaardiging door het geloof	173
W. Floor	Genees mijn ziel!	197

Bewaar het Panddag

Gehouden op 7 mei 2011 te Werkendam:

Het was 450 jaar geleden dat Guido de Brès zijn geschrift, de onder ons bekende Ned. Geloofsbelijdenis, over de kasteelmuur te Doornik wierp. De sprekers waren: Ds. M.C. Tanis, ds. P. Roos, Ds. M.C. Kempeneers, ds. K. Visser.

Gehouden op 24 september 2011 te Urk:

De prediking stond centraal. Vier aspecten van de prediking werden belicht vanuit verschillende invalshoeken.

Sprekers: ds. MA. Kempeneers – Appellerende prediking;

Ds. A.A. Egas – Bevindelijke prediking; ds. P. Roos – Onderscheidenlijke prediking; ds. A. van Heteren – Christusprediking.

Voor de middagpauze werd er een boek overhandigd over het leven en werk

Van prof. L.H. van der Meiden, samengesteld door prof. dr. A. Baars, G. Koffeman en ds. A. van de Weerd.

Boekbesprekingen

Ds. G.J. van Aalst	't Is ook maar een mens. Gedachten over de predikant	151
Dr. H.J. Agteresch	Wonderen...de wereld uit?	78
Ds. J. Anderson e.a.	Brood op het water	67
Prof. dr. A. Baars e.a.	Waarom dan?	125
Prod. dr. A. Baars e.a.	Prof. L.H. v.d. Meiden, Liefde voor het Woord	246
De Banier	Dagboekkalender	258
Ineke Baron	Ons kind heeft PDD-NOS	198
Beheersstichting		
Chr. Geref. Gem.	De Open Deur, Geschiedenis Chr. Geref. Gem.te Delft.	91
Dr. William den Boer e.a.	Calvijn, de baptisten en de gemeente van morgen, Apeldoornse studies	114
Ds. P. den Butter	De Hoop bleef leven	114
Ds. P. den Butter	Leve de koning! Van Samuël naar Saul	258
Chr. Geref. Kerk Werkendam	Wanneer men in Uw Naam vergaard, 100 Jaar Chr. Geref. Kerk, Werkendam	150
R.M. McCheyne	In eeuwigheid Dezelfde	19
R.M. McCheyne e.a.	Meditaties rondom het Heilig Avondmaal	67
R.M. McCheyne	Laat u met God verzoenen	125
Brian Edwards	De tien geboden voor vandaag	18
Jonathan Edwards	Die God leeft nog	124
Ds. A.A. Egas	Hoe spreekt God tot mij?	174
John Foran e.a.	Wat autisme met je doet	176
Goede moed	Dagkalender, 2012	258
Ds. M. Goudriaan e.a.	Bijbels dagboek, Leven en Licht	258
Drs. T.C. de Groot	De leerling en zijn meester	210
Ds. C. Harinck	Wie bent u?	31
Ds. C. Harinck	Christus, en de christen gebonden	78
Ds. D. Heemskerk	En om uw gunst en waarheid saam	246
Ds. D. Heemskerk	Zo ik niet had geloofd	247
Matthew Henry	Het teken van de doop, de betekenis en bediening van de kinderdoop	31
Matthew Henry	Ouders, uit de Bijbel, Bijbels dagboek	258
Ds. A. van Heteren, e.a.	Voor altijd getroost	101
Willem v.d. Heuvel	Huwelijkslied, gedichtenbundel	90
G.C. den Hertog e.a.	Aspecten van het werk van J.P. Versteeg	67
G.C. den Hertog	Correlatie. Tussen bijbelwetenschap en systematische theologie	200
B. Hoogwerff	Op U zo wil ik bouwen	210

Thomas Hooker	De arme twijfelende christen tot Christus getrokken	42
B. Hoogwerff	Bloemen in het land	19
Ds. J. Joppe	De brief van Jakobus, Zijt daders des Woords	43
Ds. M.J. Kater	Geloof je dat nu echt?	175
Ds. I. Kieviet	Elims palmboom	67
Ds. G.S.A. de Knecht, e.a.	Bijbels dagboek, Voor Hart en Huis	258
Jan de Kok	Een opgejaagde dienstknecht, uit het leven van Petrus Datheen	19
Ds. J. Lohuis	De brief aan de Galaten	66
Johan Matze	Opvoeden een opgave	175
Ds. W. Pieters	Bijbels ABC, deel 2	43
Arthur W. Pink	Vuur uit de hemel, het leven van Elia	18
Puriteinse predikanten (5	Een moordenaar gestraft en zijn zonden vergeven	271
Ds. D. Quant e.a.	Jaarboek 2011 Chr. Geref. Kerken	126
Arnoldus Rotterdam	Sions roem en sterkte	211
Ds. P. van Ruitenburg	Ongetwijfeld, als God geloof geeft	19
Ds. P. van Ruitenburg	Heilig willen leven	114
Ds. P. van Ruitenburg	Opgestaan	114
M.J. Ruissen	De Christenreis, De Christinnereis en De Heilige Oorlog	199
Adolph Saphir	Het bewogen leven van een Israëliet	91
W. Schippers	Het Uilennest	198
L.M.P. Scholten	Statenvertaling in de 21e eeuw	258
Laurens Snoek	Waarom zou ik naar de kerk gaan?	31
C.H. Spurgeon	De persoon van de Heilige Geest	151
Ds. L. Terlouw	Wie komt er vandaag?	20
Paul David Tripp	Anders dan je droomde?	198
Uitgeverij De Banier	John Wicliffe (ca. 1319-1384)	
	Een solide bouwwerk, deel 9	43
	Theodorus Avinck (1740-1782)	
	“Zie Ik sta aan de deur”, deel 10	43
	Charles Bridges (1794-1869)	
	Selectie meditaties over Psalm 119, deel 11	43
	John C. Ryle, (1816-1900)	
	opstel: “de Goede Strijd”, deel 12	43
	Maarten Luther, getiteld: “Bidden met het hart”, deel 13	43
Uitgeverij De Banier	Johannes Hus veroordeeld	150
Ds. A.C. Uitslag	Wegwijs in de wereld	126
Dr. W.H. Velema	Met verstand en hart	79
Dr. W.H. Velema	Op weg naar het einde	113
Dr. W. Verboom	De Nederlandse geloofsbelijdenis, een eigentijdse weergave, met uitleg voor gesprek	102
Ds. A.T. Vergunst	Brug naar Markus	32
Ds. W. Visscher	Zeven woorden, korte uitleg van Bijbelse begrippen	126
W. Visser	Door rivieren en vlammen	127
Ds. P. van Zonneveld	Brieven voor ouders	139

Impressie van een bezoek aan Armenië

Als echt niemand naar je omkijkt....	271
--------------------------------------	-----

Persbericht

CGK Noordeloos 175 jaar	
D.V. 28 januari bijeenkomst Chr. Geref. bezinningskring te Damwoude	32
Psalmzangdag in Bovenkerk Kampen, D.V. zaterdag 19 maart 2011,	
Thema van deze dag is: “Zingt halleluja, zingt Zijn eer.” Aanvang 13.30 uur	44
Uitnodiging ReVOKE, D.V. 9 april 2011 in de Adventskerk van de	
Geref. Gemeente te Veenendaal	44
Panel Presentatie, Oproep voor de biddag	65
LCJ-kadervorming voor ambtsdragers en leidinggevenden	66
Promotie drs. M.J. Kater, dinsdag 29 maart 2011, TUA Apeldoorn op een proef-	
schrift getiteld: “Kom en zie (II) De pre-existentie van de Zoon belicht vanuit de existentie van Jezus, de Christus.”	

Chr. Geref. Kerk, Werkendam bestond 11 maart 2011, 100 jaar; 12 maart vond er een herdenkingsdienst plaats.	77
Cursus geestelijke vorming 2011/2012; data: 8 september; 13 oktober; 17 november; 19 januari; 16 februari; en 22 maart;	
Voor inlichtingen Kati Mulder, Tel: 0187-482443	139
Zin om dit seizoen mee te doen?; Informatie T. de Vlieger-Geerdink	164
SSNR congres 24 september 2011, "Welleven en welsterven"	187
Uitnodiging opening academisch jaar 2011/2012 universiteit Apeldoorn D.V. maandag 5 september 2011	187
17-e wintercursus van de SSNR, "En elkaar met lofzang stichten..."	
De cursus wordt gehouden van nov. 2011 tot en met febr. 2012 in Veenendaal.	
Informatie bij de cursusleider, dr. R. Bisschop, tel: 0318-522691	198
Israël-Jordaniëreis, o.l.v. ds. A.C. Uitslag. Vertrek D.V. 16 april 2012.	
Voor meer informatie 0527-681593	209
Uitnodiging van de Reformatorische Vereniging voor ongewild kinderloze echtparen. (ReVOKE), D.V. zaterdag 12 november 2011 te Gouda.	209
Commissie Vormingswerk Christelijke Gereformeerde Kerken, cursus 2011/2012 over onderwerpen rond kerk en samenleving.	209
Toogdag GBS, zaterdag 8 oktober 2011 in de Rehobothkerk te Barneveld	209
Jeugdappel + 16 D.V. zaterdag 29 oktober 2011 te Aalsmeer	223
LCJ Bijbelstudieconferenties D.V. 11-14 november 2011 i.s.m. de HHJO voor jongeren vanaf 23 jaar; Van D.V. 25-28 november organiseert het LCJ een Bijbelstudieconferentie voor jongeren vanaf 16 jaar	223
Bezinningsavond Chr. Geref. bezinningskring binnen de classis Leeuwarden.	
Op D.V. vrijdag 7 oktober. Ds. A.A. Egas hoopt te spreken over het onderwerp: "De Rechtvaardigmaking." De bijeenkomst wordt gehouden in de zaal van de Chr. Geref. "Sionskerk" Hoofdweg 127 te Damwoude.	224
Jongerenhervormingsavonden jeugdbonden HHJO/JBGG/LCJ/HJW	235
Jaarlijkse info-avond op de TUA. Op 25 november vindt vanaf 19.00 uur de jaarlijkse open avond plaats op onze Theologische Universiteit	245
Middelharnis: Zaterdag 26 november zal de bevestiging en intrede van Ds. G.R. Procee in één dienst in de HHK van Middelharnis-Sommelsdijk plaatsvinden. Bevestiger: ds. D. Kranendonk uit Canada. Aanvang: 14.30 uur	259
Als Chr. Geref. Kerk van Poederoijen hebben we een pastorie mogen bouwen welke inmiddels bewoond wordt door evangelist/lerend ouderling H. Bor.	
Langs deze weg zeggen wij u, na de Heere, hartelijk danken voor de ondersteunende bijdrage die we uit het hele land hiervoor mochten ontvangen.	259
Kruispuntconferentie huwelijk, D.V. zaterdag 10 december 2011 in de Chr. Geref. Kerk te Noordeloos, aanvang 9.00-20.30 uur	259
Uitgeverij Den Hertog: Zojuist verschenen; ds. P. den Butter : Leve de koning! Van Samuël naar Saul; ds. A. van de Weerd : Slecht nieuws-goede boodschap: Als een ernstige ziekte ons treft;	283
Bonisa zending: Help mee en betaal een Bijbel voor Chinezen	282
"Een roep uit Malawi", help de allerarmsten; Timotheos investeert in: Onderwijs; wezenzorg; zorg voor de voeding en gezondheid; evangelisatie.	294
Deputaten kerkelijke archieven van de Chr. Geref. Kerken vragen archivaris; Aanmelding kan plaatsvinden bij de secretaris van het deputaatschap: drs. Christa Boerke, Apeldoorn.	295

Varia	
Overlijdensadvertentie Gerrit Post	19
Wil je werken in de zorg? Cedrah zoekt jou!	20
Liefde voor Israël; Messias belijdende Joden	32
Thuis studeren in uw eigen tempo. Via internet of schriftelijk,	
De Banier cursussen.	56
Abonnementsgeld 2011	55
Chr. Geref. Kerk, Werkendam, 100-jarig bestaan 1911-2011	68
Mbuma Zendingsdag 's Hertogenbosch, zaterdag 30 april 2011	92
Bonisa zending; kleine projecten: operaties/ziekenhuisopnamen	103
Friedenstimme: "Iedere Rus een eigen Bijbel? Niet realistisch!"	103
Uitgeverij De Banier: Belijdenisgeschenken van blijvende waarde	104

Steun het evangelisatiewerk in Gent	139
Toerustingcursus CGO, Goes, Dordrecht, Amersfoort, Kampen en Rijssen	
Opgave: de heer J. Roest, Tel: 010-4717223	140
St. Vrienden van Heidelberg en Dordrecht	152
Overlijdensadvertentie ds. J.H. van Dijk	188
DE ENIGE TROOST, catechisatiemethode, geschreven door ds. A.C. Uitslag	188
Overlijdensadvertentie Jan Woord	199
Cursus Geestelijke Vorming 2011/2012, Rehobothkerk te Sommelsdijk	
Inlichtingen bij Kati Mulder, tel 0187-482443	200
Israël-Jordanië rondreis. D.V. 16 t/m 27 april 2012, o.l.v. ds. L.W.v.d. Mey	
en ds. A. van de Weerd, info: 0343-521101 of 0527-701036	212
Huis in de branding, geschiedenis van de Chr. Geref. Kerk Dordrecht-C	212
De Vaste Grond, Lesboek voor belijdeniscatechisatie, door ds. H. Korving	211
Uit de Schat van het Woord, twaalf bijbelstudies over 1 en 2 Petrus	211
Uit de Schat van het Woord, twaalf bijbelstudies over de brief aan de Hebreeën	211
Thuis studeren in uw eigen tempo, De Baniercursussen.	224
Najaarsactie SEZ, actiedoel: studiebeurs voor studenten theologie Spanje	236
Stichting China	272

Kerkelijk actueel

Kerkplanting

Prof. Dr. J van Bruggen schreef enkele weken geleden een belangrijk artikel over de missionaire roeping van de gemeente. Hoe bereiken we als kerk de mens van deze tijd? Wat zegt Gods Woord daarover? Het is een thema dat ons in het verleden van ons blad meermalen heeft bezig gehouden. Graag vraag ik u te luisteren naar wat hij te zeggen heeft. Hij komt tot een onthutsende conclusie: het ideaal van de missionaire gemeente werkt verlamdend in de kerk en is niet te vinden in het Nieuwe Testament. Een leerzame waarschuwing voor onze kerken.

*Het eerste
ideaal is dat
de kerk voor
iedereen
duidelijk moet
zijn.*

"In de kerk lijkt een virus rond te waren, het virus van een Kerkelijk Minderwaardigheidsgevoel. Net als bij vele virusinfecties kunnen ook hier de eerste symptomen zijn dat we ons lusteloos voelen. Niet meer van harte en met overtuiging betrokken bij het kerkelijk leven. Erger vergaat het ons wanneer de ziekte doorzet. Dan kunnen we te maken krijgen met vormen van geestelijke verwarring en vervreemding. Dat maakt ons ongeschikt voor overtuigd werken in de gemeente en het doet ons haast koortsachtig dromen van een andere gemeente dan waarin we nu leven. De moed ontzinkt ons. Laten we proberen dit virus in beeld te krijgen. De eerste verschijnselen worden zichtbaar wanneer we te maken krijgen met de ontwikkeling van een aantal hoge idealen die heel vanzelfsprekend

lijken, maar die in feite wat onwettelijk zijn. De belangrijkste drie zijn de volgende.

Het eerste ideaal is dat de kerk voor iedereen duidelijk moet zijn. Liederen, preken, gewoonten moeten direct te begrijpen zijn voor ieder gemeentelid, voor alle leeftijden en voor elke binnenkomende Nederlander. Bij alles gaan mensen zich afvragen of de gemiddelde Amsterdammer of iemand uit de moderne jeugdcultuur het wel zal kunnen meemaken. Die vraag is natuurlijk altijd zinvol, maar het wordt een probleem wanneer hij allesoverheersend gaat worden.

Het tweede ideaal is dat de kerk veilig moet zijn voor iedereen in onze samenleving. De kerk moet veilig zijn voor asielzoekers en illegalen, veilig voor mensen met afwijkende gevoelens, veilig

voor mensen die relatiebreken meemaken. Alleen wanneer de gemeente voor iedereen voelt als een warme deken, mag ze er echt zijn. Bij alles gaan mensen zich afvragen hoe anderen het misschien zouden ervaren. En het is natuurlijk goed daar ook aan te denken. Maar het wordt een probleem wanneer dit een overheersende dwanggedachte gaat worden. Het derde ideaal is dat de kerk relevant moet zijn voor het levensgevoel van mensen in de huidige cultuurperiode. Bij alles gaan mensen zich afvragen hoe relevant de islamitische buurman dit of dat zou vinden. En of het wel als relevant zal overkomen bij jongeren die vaak gewend zijn aan Twitter en Facebook, aan popconcert en uitgaansleven. Het is zinvol om daar over na te denken, maar het wordt een probleem wanneer deze gedachte onze eigen vreugde overschaduwet en soms zelfs wegneemt".

Prof. van Bruggen geeft hier voor mijn besef een scherpe analyse van het streven om apostolair in de wereld van nu bezig te zijn. Vanwaar deze gerichtheid op de wereld, op de grote stad, waar het zoeklicht vooral op gericht is? Het

antwoord is niet moeilijk te geven. Het is voor een christen vanzelfsprekend dat hij bewogen is met mensen die leven buiten het Koninkrijk Gods. Het is eerder heel vreemd als we dat niet kennen. Jona hoorde het als een verwijt dat hij te makkelijk dacht over de inwoners van Ninevé en hun eeuwige toekomst. In ieder geval moesten we allen ons aangesproken weten door het woord van Christus: "Dwing ze om in te komen, opdat Mijn huis vol worde". Daarover mag geen enkel misverstand bestaan. Wel schuldbesef, want de kerk straalt dit lang niet altijd voldoende uit. Men voelt het soms zo aan dat de kerk zich opsluit in haar eigen wereldje. Ze trekt met een boekje in een hoekje. Ze laat de wereld maar voor wat deze is; ze laat deze aan haar lot over. De zuil heeft daarbij voor veler besef ten onrechte alleen maar een negatieve uitwerking. Daartegenover stelde men een andere aanpak voor. De kerk moet in ieder geval laagdrempelig en uitnodigend in de wereld staan. Daarbij is het voor velen ook niet het belangrijkste wat er van de kerk zelf overblijft. Als de wereld maar bereikt wordt, mag dat best ten koste gaan van de knusse sfeer in de kerk. Die sfeer bevordert alleen maar heilsegoïsme. Van verschillende kanten werden de zaken zo voorgesteld. Ook in onze eigen gelederen hoorden we zulke dingen.

Nu is bewogenheid met de moderne mens, die leeft zonder God een edel streven; verwaarlozing of zelfs onachtzaamheid tegenover de gemeente van Christus lijkt me echter in absoluut conflict te komen met de eerder geroemde bewogenheid. De eigen gemeente mocht best haar identiteit opgeven; dat was de gedachte. Ze moest zelfs in de jas van Amsterdam kruipen om geloofwaardig over te komen. De liturgie werd omgebouwd, bestaande Bijbelse regels en opvattingen over de orde in de kerk werden van geen belang geacht; de preek werd tot een vriendelijk toespraakje, waarbij de moderne mens zich thuis kon

voelen. Wie zo eens luistert naar fragmenten van kerkdiensten, hoort de vreemdste geluiden. Er schijnt geen koning te zijn in Israël. We hielden en houden bijna niets meer over. Het werkte zo aanstekelijk dat deze preekstijl voor alle gemeenten wel goed leek te zijn. Denk aan het poppenspel uit het vorige nummer, waar ik over schreef.

Dit proces heeft zich al behoorlijk ver voltrokken en is nog steeds bezig zich te voltrekken. Het gevolg is dat kerkelijke gemeenten hun bloei verloren hebben. Ik vind het woord "minderwaardigheidsgevoel" hiervoor goed gekozen. Maar als we nu de balans opmaken, hebben de diverse idealen ons niet veel verder gebracht. Het tegendeel is het geval. We hebben de wereld nog nauwelijks bereikt, terwijl we de gevestigde gemeenten zien lijden aan bloedarmoede. Kerkplanters van naam erkennen nu meer dan voorheen dat we rekenen moeten met de realiteit. De moderne mens laat zich zo maar niet bekeren. Dr. Paas, door ons meermalen aan u voorgesteld als de man van de grote idealen op dit terrein schrijft nu: "Ik zie vooralsnog geen tekenen dat we aan de vooravond staan van een grote geestelijke opleving in Nederland" (AC). Hij laat nu ook duidelijker zien dan voorheen dat er grote weerstanden leven in het hart van de mens van alle tijden. Ik hoor hierin een pleidooi voor een pas op de plaats. Nuchter blijven. Ik vraag me echter wel af hoe het komt dat in plaatsen als New York iemand als Tim Keller wel de duizenden bereiken kon, terwijl dat in Nederland niet mogelijk blijkt. Wat missen we wat men daar wel had?

Het lijkt me te maken te hebben met de manier waarop we in de wereld willen staan. De kerk moet een zoutend zout zijn, naar het Woord van Christus. Ze moest juist zichzelf willen zijn en blijven. Houd wat gij hebt! Ze moet juist wel vreemd staan in deze wereld. Ze moet zich vooral niet laten inpalmen door de beloften van de nieuwe tijd. Ds. Heerma, zo schreef iemand me, zei wel eens: De kerk moet meegaan met de

tijd, maar niet met de tijdgeest. Van hem herinner ik me ook een ander woord: Als de wereld kerks wordt, wordt de kerk werelds. Daar ligt dan de oorzaak. Geen suikerplantage, maar een zoutgroeve. Denkt u aan de werking van zout: het is bederfwerend, zuiverend en smaakmakend. Geen lage drempel, waardoor het vloedwater van de tijd binnenstroomt, maar juist een stad op een berg. Steden hadden in de oudheid juist wel muren en poorten. Zo gaan leven dat de kerk de aandacht trekt en de mensen vragen: Waarom doen jullie dat niet? En waarom doen jullie die dingen wel? Dus: bouw aan je eigen gemeente. Bidt het de Heidelberger na: "Bewaar en vermeerder Uw Kerk". Iemand die wijn wil verkopen in streken waar wijn onbekend is, zal dat niet doen door zijn product te verdunnen. Integendeel, hij zal deze zo zuiver mogelijk willen houden. Daarin ligt de kracht van zijn koopwaar. De kerk heeft alles in huis om de wereld van dienst te zijn. Daarbij gaat er verschrikkelijk veel mis, maar dat doet niets af van de zuiverheid van het Evangelie van Jezus Christus. Ik geef graag nog weer het woord aan van Bruggen: "De gestichte gemeenten zijn geroepen en geheiligd om een nieuw offer voor God te zijn in deze wereld. Hun allereerste opdracht is om te bidden voor alle mensen, opdat zij tot bekering komen. En hun tweede opdracht is om zo heilig en liefdevol te leven dat daardoor de laster van de ongelovigen wordt weerlegd.

De brieven staan vol opdrachten om toe te zien op jezelf, omdat de tegenstander rondsluipert als een hongerige leeuw. Ook de oudsten moeten toezien op zichzelf en de gemeente. Geboden voor vaders en moeders, kinderen en slaven worden herhaald en ingescherpt. De gemeente is in deze wereld een heilig priesterdom. Daarin passen het toezien op elkaar, de onderlinge bemoediging en vermaning. Er is in de apostolische brieven geen opdracht noch belofte om de burens en de stad (waarvoor men bidt) te bekeren. Er is wel een opdracht om zich niet te schamen

*Kerkplanters
van naam
erkennen nu
meer dan
voorheen dat
we rekenen
moeten met
de realiteit.
De moderne
mens laat zich
zo maar niet
beker.*

De kerk heeft
tijden gehad
dat ze zich
meerder-
waardig voelde
met haar
kathedralen
en invloed
of met haar
kerkhistorisch
alibi.

voor het Evangelie en om te allen tijde bereid te zijn tot verantwoording. Misschien zal God het gedrag van personen en gemeenten belonen door anderen ook tot dit geloof te brengen en aan de gemeente toe te voegen.

De stad en de wereld waarin de christenen leven, zijn niet maat of doel voor hun huisstijl. Integendeel: dit is de duisternis waarin men licht moet zijn. Dit licht straalt en moet gezien worden in contrast met het duister. Het licht is geen bouwlamp maar een kaarsje dat kan uitwaaien.

De belangrijkste vraag voor gelovigen en gemeenten is daarom of zij zelf straks zullen mogen ingaan in de vreugde van hun Heere, komende uit de grote verdrukking. Samenvattend kunnen we zeggen dat gelovigen en gemeenten betekenis voor anderen kunnen krijgen, wanneer God het wil, door hun voorbede, hun gedrag en hun openlijk uitkomen voor hun hemelse Koning. Wanneer gelovigen zuinig zijn op het licht dat God in hen ontstak en er op bedacht zijn dat het niet uitwaait, kan God ook anderen tot dat licht brengen. Dat hopen en bidden we. Nergens in het Nieuwe Testament lezen we dat aan christenen later een verwijt zal worden gemaakt wanneer ze geen bekeerlingen gemaakt lijken te hebben. Wel lezen we dat onze Heiland Zich voor ons zal schamen wanneer wij ons voor Hem geschaamd hebben en niet durfden uit te komen voor zijn Naam. Het is aan ons als christenen om in de 21e eeuw vrijmoedig voor de dag te komen als burgers van een rijk dat in de hemelen is. Het is aan onze Heere om dat al of niet te gebruiken (misschien zonder dat wij het weten) bij Zijn werk om anderen te trekken. Vanuit deze taakstelling voor de gemeente die gebouwd is op het fundament van de apostelen en profeten, mag men ferm en fier en frank en vrij zijn op ontvangen belijdenis, lied en liturgie. Veel kan altijd anders, maar wie in een belegerde stad woont moet niet steeds aan stadsvernieuwing doen: noodzakelijk onderhoudswerk is voldoende. Wees dankbaar dat je woont en veilig bent.

De kerk heeft tijden gehad dat ze zich meerderwaardig voelde met haar kathedralen en invloed of met haar kerkhistorisch alibi. Tegenwoordig dreigt er minderwaardigheidsgevoel in het Westen. Maar beide zijn keerzijden van dezelfde medaille: Wij vinden onszelf belangrijk voor de wereld. Maar zo is het niet. God kan ons gebruiken, maar onze belangrijkheid ligt in de hemel, bij Hem. Dat geeft nederigheid en dankbaarheid, rust en vertrouwen, liefde en tevredenheid. Alleen zo is er een gezond gemeentelijk leven in de kerk. Moedig en met een sterke overtuiging.

Lees goed wat hier gezegd wordt! Over de grote stad gesproken: Ik heb veertien jaar in Utrecht gestaan. De kerk stond op één van de donkerste plekken van de stad. Er werd door velen veel gedaan om de omgeving te bereiken. Dat gebeurde ook. De mensen wisten dat de kerkgangers een boodschap uitdroegen, door gewoon naar de kerk te gaan. Er kwamen ook wel eens vreemden uit de buurt in de kerk. Ik denk aan die vrouw in een rolstoel: ze reed de kerk binnen met achter op haar rug de leus:

Boekbesprekingen

Ds. A. v.d. Weerd, Slecht nieuws-goede Boodschap, gebonden, 90 blz., € 12,50, Uitgeverij Den Hertog, Houten, ISBN 978-90-331-2389-4.

De ondertitel luidt: 'Als een ernstige ziekte ons treft.' Het valt niet mee als een arts moet mededelen aan zijn patiënt dat er geen hoop meer is op herstel. Tegenover dit slechte nieuws staat de bijbelse goede Boodschap van de enige troost in leven en sterven, de boodschap dat Jezus Christus in de wereld gekomen is om zondaren zalig te maken. Drs. W. Bloed, huisarts op Urk, schreef een bijdrage over 'slecht-nieuws gesprekken in de medische praktijk.' We willen dit boekje van harte aanbevelen. Het kan zeker zijn diensten bewijzen als een pastorale handreiking in moeilijke omstandigheden van

Feyenoord kan alles. Ik geloof niet dat zij beseftte dat die zin vreemd viel in de kerk. Veel resultaat werd niet gezien. Het getuigenis klonk echter wel. Maar we mogen niet resultaatgericht denken, zegt men. Ik denk dat dat wel moet. Als ik zaai, zoek ik de onkiemende velden.

Ik heb in mijn tijd gemerkt dat de stad wel in nood is. Evenals het dorp. Er wonen mensen die in de massa dachten hun opvoeding te kunnen kwijtraken. Deze mensen vonden soms toch weer de weg naar de kerk. Het was nuttig en boeiend om in de stad te werken. Gewoon door er te zijn, door kerk te zijn. Houd de wijn zuiver; laat het zuivere Evangelie als het huismerk van de kerk zichtbaar worden.

Nietsche moet gezegd hebben: Ik neem het christenen niet kwalijk dat zij dat zijn, maar dat zij dat niet zijn. Gelukkig houdt onze Vrijgemaakte hoogleraar ons dezelfde les voor. Het zou mooi zijn als we het op dat punt en alle andere in ieder geval eens mogen zijn.

P. Roos

ernstig ziek- zijn. Naast vele andere behartenswaardige dingen lezen we treffende zaken over het gebed in dagen van het naderende einde van dit aardse leven (blz. 79). Het 'Uw wil geschiede', dus het verzaken van de eigen wil, krijgt dan een plaats in het leven van Gods kinderen. "Dan kan het – ook als de ziekte al verder doort – komen tot het niet meer bidden om genezing, maar tot bidden om genade om achter de Heere aan te gaan. Gebeden mag worden om Gods leiding. Hij belooft: Ik zal raad geven. Daar mocht Asaf zich in geloof aan overgeven: 'Gij zult mij leiden door Uw raad, en daarna zult Gij mij in heerlijkheid opnemen.' (Ps. 73:24)."

Maarten Luther, Uit de diepten roep ik tot U, Dagboek over het gebed, gebonden, 398 blz., € 17,50, Uitgeverij Den Hertog, Houten, ISBN 978-90-331-2436-5.

Er zijn al veel dagboeken op de markt. Toch menen we dat ook dit dagboek een plaats zal weten te vinden. Het biedt een dwarsdoorsnede van wat Luther over het bidden gezegd heeft. In 1522 verscheen in Wittenberg het 'Gebedenboekje'. Uit het voorwoord blijkt dat Luther wil afrekenen met de middeleeuwse gebedenboeken waarin veel onjuiste dingen stonden. Luther vond het nodig die gebedenboekjes aan een krachtige reformatie te onderwerpen. Luther had ook kritiek op andere populair godsdienstige boekjes over het lijden van Christus en over het leven van martelaren en heiligen. Ook in andere werken van Luther is veel te vinden aangaande het gebed. In zijn schrijven over het gebed klinkt pastorale bewogenheid door. Luther bestraft, troost en vermaant en heeft de zaligheid en het geestelijke welzijn van zijn hoorders en lezers op het oog. Psalm 130 was een zeer geliefde Psalm van Luther, vandaar de titel van dit dagboek. In het dagboek wordt aangegeven waar de citaten in de Weimarer Ausgabe (WA) van de werken van Luther te vinden zijn. Ter kennisname geven wij u de meditatie door van 24 februari over psalm 130:1 'Uit de diepten roep ik tot U, o HEERE. Heere, hoor naar mijn stem; laat Uw oren opmerkende zijn op de stem mijner smekingen.' 'Ach, mijn lieve Heere Jezus Christus. U kent mijn arme ziel en mijn grote gebreken, die ik U klaag wanneer ik alleen ben en mijn hart voor U openleg. Ik ondervind helaas dat ik niet zo'n goede wil en goede bedoelingen heb als ik tegenover U wel moest hebben en val dagelijks neer als een ziek en zondig mens. U alleen weet hoe graag ik zo'n goede wil en zulke goede bedoelingen zou hebben, maar mijn vijand voert mij gevangen in zijn strikken. Verlos mij, arme zondaar, naar Uw Goddelijke wil van alle kwaad en verzoeking. Sterk en vermeerder U het ware, goede christelijke geloof in mij, geef mij

genade om mijn naaste uit heel mijn hart trouw en broederlijk – als mijzelf – lief te hebben. Verleen mij geduld in alle vervolging en tegenspoed. U hebt tot Petrus gezegd dat zeven maal vergeven niet genoeg is, en ons gezegd dat wij daarom getroost tot U zouden bidden. Dus kom ik in hoop en verwachting van deze belofte en op Uw bevel en klaag U, als de ware Herder en Bisschop van mijn ziel, al mijn nood. Want U alleen weet hoe en wanneer U mij helpen zult. Uw wil geschiede en zij gezegend in eeuwigheid. Amen." Dit is een biechtgebed van Luther, zoals in zijn eigen handschrift gevonden werd op het achterste schutblad van een door hemzelf gebruikt gebedenboekje.

Ds. H. Korving, U komt de belofte toe en uw kinderen, gebonden, 96 blz., € 12,50, Uitgeverij Groen, Heerenveen, ISBN 978-90-8897-027-6.

De ondertitel luidt: 'De kinderdoop in bijbels licht.' De kinderdoop lijkt al meer een omstrede zaak te worden. Bijna iedereen kent wel voorbeelden uit eigen omgeving of uit eigen gemeente waar volwassenen zich laten dopen, hoewel zij al als kind gedoopt waren. Dat betekent op zijn minst dat de waarde van de kinderdoop uit het oog is verloren. De auteur geeft op beknopte wijze de leer van de kinderdoop weer. Dan komen uiteraard ook de zogenaamde huisteksten aan de orde. We geven een citaat van blz. 73 en 74 "Wanneer in het bijbels spraakgebruik gesproken wordt over iemands huis, zijn de kinderen daarbij niet uitgesloten, maar

zoals tal van bijbelse voorbeelden ons laten zien, ingesloten. Kinderen worden in het bijbelse spraakgebruik niet individualistisch benaderd, maar als behorend bij het ouderlijk huis. Wanneer hun vader en moeder zich gehoorzaam buigen onder de zegenrijke heerschappij van Christus, is dat ook voor hun kinderen van beslissende betekenis. In 1 Korinthe 7:14 wordt de doop niet expliciet genoemd. Daaruit kan men niet de conclusie trekken dat de doop van deze kinderen dus buiten beeld is. Men kan op goede gronden stellen, dat iets wat bekend mag worden geacht, niet expliciet genoemd hoeft te worden. Hier kunnen we herhalen wat hierboven reeds werd geconcludeerd: het Nieuwe Testament kent geen andere toegang tot de christelijke gemeente dan door de doop. Dat gold ook voor deze kinderen. In 1 Korinthe 7:14 ligt de bijbelse grond voor de eerste doopvraag: 'Of gij niet bekent, dat zij in Christus geheiligd zijn, en daarom als lidmaten Zijner gemeente behoren gedoopt te wezen?' We lezen op blz. 92 "Het verlangen om de doop te 'beleven' past helemaal in de emotiecultuur van de huidige tijd. Het gevaar is niet denkbeeldig dat men met het verlangen naar een spirituele beleving de mens met zijn geloof in het middelpunt plaatst. God wil ons echter met Zijn belofte vóór zijn. Dat is een zeer tot ootmoed stemmende zaak, die overigens ook beleefd moet worden." Wie te maken krijgt met vragen op het gebied van de kinderdoop vindt in dit beknopte boekje heel wat stof om zich in te verdiepen en materiaal om aan de kinderdoop vast te houden.

Ds. A. Schot, Jakob heb ik liefgehad, gebonden, 250 blz., € 17,90, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn. ISBN 978-90-336-3055-2.

Het keurig uitgegeven boek bevat 17 overdenkingen uit het leven van Jakob. In de zomer van 2010 heeft ds. Schot het leven van Jakob behandeld in de Gereformeerde Gemeente van Nunspeet in de morgendiensten in de prediking. Niet Jakob staat centraal, maar de vrije genade van God verheerlijkt

Steun het evangelisatiewerk in Gent

en bestel uw boeken bij ons.
Uw bestelling ontvangt u binnen twee dagen thuis.

Email:
webwinkel@evangelischcentrum.be
Telefoon (0032)92230560

in het leven van Jakob. De foto op de omslag van het boek is een houtsneede waarin het dankoffer van Jakob te Bethel wordt uitgebeeld. Deze houtsneede hangt in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Werkendam. Over Jakob lezen we terecht dat hij in tegenstelling tot Ezau een oprecht man was. Op blz. 32 wordt weergegeven dat God de ware begeerte naar de grote zegen in het hart van Jakob had gelegd. "Hij wilde de zegen krijgen waar zijn opa over sprak. Dáár ging zijn hart naar uit. We laten dus staan dat Jakob een oprecht man was. Al is het waar dat de wegen die Jakob bewandeld heeft om de zegen te krijgen, niet altijd oprecht geweest zijn. Dat is zeker waar. De begeerte was oprecht, maar het doel heiligt de middelen niet. Jakob had nooit op deze manier met de zegen werkzaam mogen zijn." We geven ook iets door uit de preek die gaat over het sterven van Jakob. We lezen dan op blz. 227 "Nadat hij de zegen over Dan heeft uitgesproken, richt hij plotseling het hoofd omhoog en roept hij het uit: 'Op Uw zaligheid wacht ik, HEERE.' Op Uw Zaligmaker wacht ik, HEERE. Hij mag stervende een oog hebben op de Heere Jezus Christus. Hij kon niet sterven omdat hij wel eens in Bethel was geweest. Hij kon niet sterven omdat hij in Pniël was geweest. Hij kon niet sterven omdat hij El Bethel was geweest, maar hij kan hier sterven omdat hij een geloofsoog heeft op de Heere Jezus Christus. Dat is om jaloers te zijn!" Wie wil nagaan hoe God Zijn genade verheerlijkt heeft in het leven en sterven van Jakob vindt in dit boek ruimschoots stof om te lezen.

Ds. P. Molenaar, Straks volkomen zaligheid, gebonden, 170 blz., € 13,95, Uitgeverij om Sions Wil, ISBN 978-90-74787-80-2.

De ondertitel luidt: 'Meditatieve gedachten over het boek Openbaring'. Het nu verschenen boek is het eerste deel over het boek Openbaring van de hand van de auteur en gaat over de hoofdstukken 1 tot en met 11. Het is de bedoeling dat in het voorjaar van

2012 het tweede deel zal verschijnen waarin de hoofdstukken 12 tot en met 22 worden behandeld. Ds. P. Molenaar is Nederlands Hervormd emeritus-predikant binnen de PKN. Hij schrijft in het bekende blad 'Om Sions Wil'. In kort bestek worden veel behartenswaardige zaken aan de orde gesteld. De auteur heeft de stof doorgepreekt in zijn laatste gemeente Dordrecht in de vorm van Bijbellezingen. In het voorwoord staat dat het boek van wijlen ds. E. van Meer 'De Alfa en de Omega' veel heeft mogen betekenen voor de schrijver. Duidelijk komt in dit boek naar voren dat ondanks alles wat er gebeurt in de wereld de overwinning voor Gods kinderen zeker is. Het gaat wel door de strijd heen. We lezen op de blz. 59 en 60 "Nee, de volle zaligheid is er nog niet, maar die is aanstaande door de volkomen verzoening, die de Heere heeft aangebracht. Ze worden niet alleen overwinnaars, maar ze zijn het al in Christus, Die hen zo uitnemend heeft liefgehad. Straks mogen ze de volle zaligheid genieten. Johannes schrijft: 'Die overwint, Ik zal hem maken tot een pilaar in de tempel Mijns Gods, en hij zal niet meer daaruit gaan; en Ik zal op hem schrijven de Naam Mijns Gods, en de naam der stad Mijn Gods, namelijk van het nieuwe Jeruzalem, dat uit de hemel van Mijn God afdaalt, en ook Mijn nieuwe Naam.' Gods kinderen zijn op aarde al pilaren, straks zullen ze eeuwig in gemeenschap met de Heere leven. Aan het einde van het leven mag Gods kerk belijden: 'Ik heb de goede strijd gestreden, ik heb de loop geëindigd, ik heb het geloof behouden; voorts is mij weggelegd de kroon der rechtvaardigheid, welke mij de Heere, de rechtvaardige Rechter in die dag geven zal; en niet alleen mij, maar ook allen die Zijn verschijning liefgehad hebben' (2 Tim. 4:7,8)."

Ds. H. Zweistra, Trouw en Geloof houdende, gebonden, 220 blz., € 15,95, Uitgeverij 'Om Sions Wil', ISBN 978-90-74787-70-3.

De ondertitel van dit boek luidt: 'Een lees oefening in het huwelijksformulier.' De titel van het boek

is ontleend aan het huwelijksformulier. Ds. Zweistra is predikant binnen de Hersteld Hervormde Kerk en medewerker van het blad 'Om Sions Wil.' In onze tijd worden er veel aanslagen op het huwelijk gedaan. Dit gaat de kerken niet voorbij. Velen krijgen ermee te maken, hetzij binnen de gemeente, hetzij in eigen familie- of kennissenkring. Echtscheidingen gaan de reformatische gezindte niet voorbij. Het is een goede en geboden zaak zich te bezinnen op de Bijbelse noties voor het huwelijk. Heel veel zaken zouden er geciteerd kunnen worden. Het boek biedt veel voor (aanstaande) echtparen, familieleden en ambtsdragers. Moeilijke onderwerpen gaat de auteur niet uit de weg. Hij schrijft over de leiding en de regering van God en de verantwoordelijkheid van de mens. Kinderloosheid komt aan de orde: gewild of ongewild. Op blz. 76 komt duidelijk naar voren dat het niet goed is dat jonge mensen trouwen en na de huwelijksluiting de kinderen dan eerst nog maar wat uitstellen. Dan is het beter het huwelijk uit de stellen en na het huwelijk open te staan voor de kinderen. De schrijver gaat ook in op de kleding van de bruid. Hij legt er vinger bij dat het tegenwoordig al meer voorkomt dat de kleding van de bruid aanstoot geeft. We lezen op blz. 48 "De bruiloftsdag is een feestelijke dag. Bruid en bruidegom hebben zich in het nieuw gestoken. De bruid wordt van alle kanten met keurende kennersogen bekeken. Meestal gaat er een goedkeurend gemompel op. Soms ook niet. Dat gebeurt vooral als de bruid een bruidstoilet heeft uitgekozen waarin veel onbedekt blijft. Helaas ruikt die gewoonte steeds meer op. Ook in kerkelijke kringen. Ik begrijp werkelijk niet waarom het bruidje op deze belangrijke dag op zo'n wijze gekleed wil gaan. Wat is de motivatie of intentie om zo aanstootgevend het huwelijk in te gaan en zelfs met zo'n alles onthullend bruidstoilet in Gods huis te durven komen? Wie is hiermee gediend?"

Ds. H. Zweistra, Inzoomen op Kort Begrip, deel 1, gebonden, 189 blz., € 14,90, Uitgeverij 'Om Sions Wil', ISBN 978-90-74787-76-5.

Ds. Zweistra schrijft in zijn voorwoord dat hij al vele jaren met de aanstaande lidmaten op de belijdeniscatechisatie het boekje 'Kort Begrip' behandelt. Veel predikanten zullen dat doen. Dit boekje biedt immers veel in overzichtelijke vraag- en antwoordvorm. De auteur verwijst in zijn voorwoord naar het boekje van wijlen ds. G.H. Kersten 'Korte lessen over het Kort Begrip.' Ds. Zweistra biedt een meer uitgebreide uitleg waarin hij zaken uit de moderne theologie aan de orde stelt. Dit komt bijvoorbeeld duidelijk uit in zijn schrijven over de prediking. We lezen op blz. 181 "Ook zeer kwalijk is als Christus alleen maar aan de gemeente wordt voorgesteld als een voorbeeld ter navolging. Wij worden opgeroepen om ons met Hem te identificeren. Hij is een voortreffelijk humaan mens en als wij Hem gehoorzaam volgen, komt er op den duur een humane samenleving waar het er allemaal heel warm en sociaal aan toe gaat. In deze verkondiging wordt het kruis van Golgotha naar de achtergrond geduwd. Deze humane predikers weten geen raad met een gekruisigde Christus. Zij verstaan de diepte van de zondeval niet. Ik weet dat dit een scherp oordeel is. Maar begrijp waarom ik tot deze uitspraak kom. In de optiek van deze predikers is de mens geen verloren mens, maar een mens die door eigen inspanning tot heel veel in staat is. Wat moet zo'n mens nu met een gekruisigde Christus beginnen? Ik weet dat voor ieder mens deze prediking een groot probleem is, maar zeker voor die mens die weinig tot geen zondekennis heeft. Paulus verstond voor zijn bekering niets van die prediking. Hij was een geacht man. Hij leefde in overeenstemming met Gods geboden. Paulus zou als besneden Jood met zo'n voorbeeldig leven zeker de zaligheid ontvangen. Door de werken der wet werd men immers zalig? Dat leerde Paulus als kind van het verbond aan de voeten van Gamaliël. Dat een mens opnieuw

geboren moest worden, werd de studenten in de theologie niet voorgehouden. Nicodemus was een leraar in Israël, maar toen Jezus in de nacht met hem sprak over dat grote wonder begreep hij niet waar het over ging (zie Joh. 3). Daarom konden Paulus en met hem al de 'rijke jongelingen' niet anders dan de boodschap van Jezus (dat een goddeloze om niet zou zalig worden) met hun hele hart verachten. Toen de Heere hem van geestelijk dood geestelijk levend maakte, werd de gekruisigde Christus voor hem het centrum van zijn leven en zijn prediking. Paulus zag door Gods Geest in dat Christus op Golgotha zijn zonden en schuld droeg. Hij boog onder Gods recht, opdat hij vrijgesproken zou worden. Die uitnemende liefde van Christus verbrijzelde het hart van Paulus."

Prof. G. Wisse, Pastorale brieven rond de heilsfeiten, gebonden, 139 blz., € 12,90, Uitgeverij Boekhandel de Roo, Zwijndrecht, ISBN 978-90-8718-015-7.

In dit keurig verzorgde boek, samengesteld door ds. H. van der Ham te Dordrecht en ds. M. van der Sluys te Ameide, zijn pastorale brieven van prof. Wisse opgenomen die gegroepeerd zijn rondom de heilsfeiten: advent, kerst, lijdensweken, goede vrijdag, pasen, hemelvaart, pinksteren en wederkomst. Het is een goede zaak dat deze brieven, die indertijd gepubliceerd werden in 'de Wekker', nu gebundeld zijn. Dit boek is het zeker waard ook in onze tijd nog gelezen te worden. We geven een kort citaat (blz. 69) uit de brief 'Zonder hellevaart geen hemelvaart.' "Dit gaat voorwerpelij (op Christus toegepast) volledig op, en onderwerpelij als het genadeproces binnen in ons, mits goed gezond, Schriftuurlijk verstaan, ook namelijk in deze zin: wie niet inwendig geestelijk met zijn dood en helwaardigheid leerde kennis maken, is nooit een gepast voorwerp geworden voor de verheerlijkte Zaligmaker, Die schatten genomen heeft om uit te delen in de zalige gemeenschap met God, in dat heerlijk verkeren in de hemelen, dat een voorpor-

taal genaamd mag worden van het straks eeuwig en volmaakt wonen in de tent der verheerlijking." Van harte aanbevolen.

L.J. van Valen, Opgebrand in dienst van zijn Zender, gebonden, 157 blz., € 14,25, Uitgeverij 'Om Sions Wil', ISBN 978-90-74787-77-2.

In dit boek wordt het bewogen leven van de Schotse zendeling John MacDonald getekend. Hij leefde van 1807-1847. Hij groeide op in de Schotse Hooglanden, in de pastorie van Ferintosh. Zijn vader droeg de bijnaam 'De Apostel van het Noorden.' Van zijn vader ontving de jonge John onderwijs in de vreze des Heeren. Op jonge leeftijd werd hij predikant. Later werd hij uitgezonden als zendeling naar India. Dhr. Van Valen heeft geput uit de uitvoerige biografie van John MacDonald, geschreven door zijn vriend William King Tweedie (1803-1863). In die biografie zijn veel fragmenten opgenomen uit de dagboeken van John MacDonald. In 1837 vertrok John MacDonald naar India om zendingswerk te gaan doen. De liefde van Christus was de drijfveer van zijn leven en roeping. John MacDonald maakte ook een kerkscheuring mee in India. De ziel van de zendeling sprong op van vreugde als heidenen uit de macht van de duisternis werden verlost. Door het warme en klamme klimaat werden de lichamelijke krachten van de zending gesloopt. Op de leeftijd van veertig jaar mocht hij ingaan in hemelse heerlijkheid, vrouw en kinderen achterlatend, na ruim negen jaar in Calcutta gewerkt te hebben. Zijn werk had vrucht mogen dragen. Een bekeerling schreef na zijn sterven: "Hij was de eerste die mij de gezegende leer van de rechtvaardiging door het geloof heeft uitgelegd, die ik sindsdien niet meer kon ontkennen. Door Gods zegen heb ik daarin volhard. God zij daarvoor gedankt."

Diakenendag

Op D.V. zaterdag 29 januari 2011 organiseren deputaten diaconaat de landelijke diakenendag. Deze dag zal plaatsvinden in de Pniëlkerk in Veenendaal en heeft als thema 'Goed toegerust?!'. Om de gemeente goed toe te rusten hebt u allereerst zelf toerusting nodig. Op de diakenendag, die van 10.00-13.00 uur duurt, zal oud-minister André Rouvoet iets vertellen over hoe hij als christen te midden van een druk werkbestaan steeds weer de inspiratie vindt, resp. toegerust wordt. Daarnaast hopen wij u door middel van een aantal workshops aan bagage te helpen, zodat u op uw beurt de gemeente kunt toerusten tot het diaconale werk. Naast diakenen zijn ook andere diaconaal betrokkenen van harte welkom. U kunt zich via de email (diac.bur@cgk.nl) of telefonisch (0318-582368) aanmelden voor deze dag.

voorlichtings-avonden

Voor deeltijd-pabo, leraar voortgezet onderwijs en pedagogiek

17 januari * deeltijd-pabo en pedagogiek
2 februari * leraar voortgezet onderwijs

Heb jij hart voor kinderen of jongeren? Kom dan naar één van onze voorlichtingsavonden. Want bij Driestar Hogeschool krijg je niet alleen een topopleiding maar leer je ook hoe je écht van betekenis kunt zijn voor kinderen. Kijk voor meer info op www.driestar-hogeschool.nl

Driestar hogeschool
TALENT IN ONTWIKKELING

VAN STAVEREN
Begrafenisverzorging

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

Sumatrastraat 11 2405 EM Alphen aan den Rijn (0172) 233338

info@vanstaverenbegrafenisverzorging.nl

www.vanstaverenbegrafenisverzorging.nl

Christelijke Gereformeerde bezinningskring binnen de classis Leeuwarden.

Op D.V. Vrijdag 20 januari 2012 zal er weer een bezinningsavond gehouden worden.

Dr.M.J.Kater hoopt te spreken over het onderwerp:

"De Geest en / in het leven van Christus"

De betekenis van de Persoon van Christus voor het geestelijk leven, opdat Christus meer en meer gestalte zou krijgen in de harten van zondaren.

Deze bijeenkomst wordt gehouden in de beneden zaal van de: Chr.Geref."Sionskerk" Hoofdweg 127 te Damwoude.
Aanvang :19.45 uur.

Er wordt gelegenheid gegeven voor het stellen van vragen.
Allen van harte welkom!

Colofon

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk. Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren, Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopij voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar:
Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk. Telefoon: 0184-669116. Fax: 084-2220131.
Email: pand@solcon.nl ING 70.43.50 t.n.v. Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.
Abonnementsprijs € 15,00 per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 14 dollar per jaar. Advertenties € 0,37 (ex. BTW) per mm met een kolombreedte van 6 cm. Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646